

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 222/03-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 5. novembra 2003 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., bytom P., zastúpenej advokátkou JUDr. M. S., B., vo veci porušenia jej základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 a čl. 21 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresnej prokuratúry v Brezne v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 820/02 (pôvodne vedenom pod sp. zn. Pn 2112/01), a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. vo veci porušenia jej základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 a čl. 21 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresnej prokuratúry v Brezne v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 820/02 (pôvodne vedenom pod sp. zn. Pn 2112/01) **o d m i e t a** z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. augusta 2003 doručená sťažnosť J. K., bytom P. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. M. S., B., vo veci porušenia jej základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 a čl. 21

ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresnej prokuratúry v Brezne (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 820/02 (pôvodne pod sp. zn. Pn 2112/01).

Svoju sťažnosť sťažovateľka zdôvodnila tým, že 11. septembra 2001 podala na okresnej prokuratúre trestné oznámenie na neznámeho páchatel'a z dôvodu, že je poškodená v rámci trestného činu porušovania domovej slobody a krádeže.

Ku skutku došlo podľa sťažovateľky nasledovne:

„sťažovateľka spolu so svojou rodinou už od roku 1989 obývala rodinný dom, ktorý pôvodne vlastnícky patril jej matke. Uvedený byt v rodinnom dome užívala so súhlasom svojej matky, vtedy vlastníčky domu. Následne darovacou zmluvou matka sťažovateľky však previedla svoje vlastnícke právo k domu na svoju inú dcéru, p. M. S. Táto podala ako vlastníčka v celosti predmetnej nehnuteľnosti na Okresnom súde v Brezne proti sťažovateľke žalobu o vypratanie. Okresný súd síce žalobe vyhovel, avšak s tým, že sťažovateľka bola povinná sa z domu vysťahovať až po zabezpečení primeraného náhradného bytu...

Sťažovateľke náhradný byt zabezpečený nebol. Napriek tomu podala p. M. S. návrh na výkon súdneho rozhodnutia vypratáním nehnuteľnosti. V rámci exekučného konania podala sťažovateľka námietky, ktorým Okresný súd v Brezne pod č. k. 2 Er 781/00 vyhovel. Toto rozhodnutie potvrdil Krajský súd Banská Bystrica vo svojom Uznesení 16 Co 2162/01 a exekúcia bola zastavená. Sťažovateľka mala teda naďalej právo bývať v uvedenom rodinnom dome. V čase, keď sa p. M. S. dozvedela o neúspešnosti návrhu na výkon rozhodnutia vypratáním, zobrala zákon do svojich rúk a sťažovateľku spolu s dvoma ďalšími osobami vypratala z uvedeného domu, a to tak, že vylomila zámky na dverách, vnikla do obydľia sťažovateľky a vypratala všetok nábytok a všetky osobné veci patriace sťažovateľke na neznáme miesto. K takému činu si prizvala dokonca notárku, ktorá o vylomení zámok a násilného vniknutia do obydľia iného vyhotovila Notársku zápisnicu...

Sťažovateľka ešte v ten deň, kedy došlo k opísanému skutku (11. 9. 2001) podala na Okresnej prokuratúre v Brezne trestné oznámenie pre trestný čin porušovania domovej slobody a trestný čin krádeže. Okresná prokuratúra v Brezne vec na vybavenie odstúpila

Obvodnému oddeleniu Policajného zboru Podbrezová (ďalej len OOPZ Podbrezová), ktorý svojim Uznesením zo dňa 16. 12. 2001 pod sp. zn. ORP - 199/2001 vec odložil z dôvodu, že nejde o podozrenie z trestného činu. Policajný orgán vôbec nezaistil majetok poškodenej (sťažovateľky), ktorý jej bol z domu vypratáný, policajný orgán sa uspokojil s konštatovaním, že veci boli prevezené do miestnosti v obci Podbrezová. (Uznesenie OOPZ zo dňa 16. 12. 2001).“.

Porušenie označených základných práv okresnou prokuratúrou vidí sťažovateľka v tom, že

- okresná prokuratúra, ktorá rozhodovala o sťažnosti proti rozhodnutiu Obvodného oddelenia Policajného zboru Podbrezová (ďalej len „OOPZ Podbrezová“), túto zamietla v plnom rozsahu (uznesenie sp. zn. Pn 2112/01 z 9. januára 2002) s tým, že v doterajšom postupe nezistila žiadne pochybenie hmotnoprávneho ani procesnoprávneho charakteru;
- okresná prokuratúra po tom, ako Krajská prokuratúra Banská Bystrica (ďalej len „krajská prokuratúra“) listom č. k. 1 K 2027/02-11 zo 6. februára 2002 na základe podania sťažovateľky uložila okresnej prokuratúre vo veci ďalej konať a doplniť preverovanie, vo veci nekonala napriek opakovaným sťažnostiam sťažovateľky na prietahy v konaní (9. mája 2002 a 10. júna 2002) a sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu OOPZ Podbrezová zo 4. júla 2002 o odložení veci uznesením z 30. júla 2002 zamietla ako nedôvodnú (krajská prokuratúra jej uložila na základe podnetu sťažovateľky doplniť preverenie);
- okresná prokuratúra vybavila sťažnosť sťažovateľky 18. septembra 2002 proti uzneseniu OOPZ Podbrezová odložením veci, doručeným sťažovateľke 3. septembra 2002, ako aj z toho dôvodu, že okresný prokurátor na základe ďalšej sťažnosti sťažovateľky na prietahy v konaní zo 7. októbra 2002 nezistil žiadne prietahy (9. novembra 2002 OOPZ Podbrezová vydalo uznesenie o prerušení trestného stíhania z dôvodu, že sa nepodarilo zistiť skutočnosti oprávňujúce vykonať trestné stíhanie voči určitej osobe);
- okresná prokuratúra neuznala podnet sťažovateľky na založenie disciplinárnej zodpovednosti policajtov OOPZ Podbrezová;

- okresná prokuratúra zamietla sťažnosť sťažovateľky proti rozhodnutiu Okresného úradu justičnej polície Policajného zboru Brezno (ďalej len „OUJP Brezno“) zo 7. apríla 2003 o zastavení trestného stíhania z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, ako podanú neoprávnenou osobou a posúdil ju ako podnet na preskúmanie postupu vyšetrovateľa, pričom nezistil žiadne pochybenia vyšetrovateľa, žiadne prietahy v konaní;
- okresná prokuratúra mala znovu začať trestné stíhanie na základe rozhodnutia krajskej prokuratúry.

Porušenie základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľka vidí v tom, že od podania trestného oznámenia uplynuli takmer dva roky, vo veci doposiaľ nebolo vydané žiadne zákonné rozhodnutie, pričom uvádza rozhodnutia OOPZ Podbrezová, rozhodnutia vyšetrovateľa OU JP Brezno, rozhodnutia prokurátora okresnej prokuratúry.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka ako poškodená je stranou trestného konania, má právo, aby jej vec bola včas a zákonným spôsobom rozhodnutá, pretože s trestným konaním je spojené aj adhézne konanie o náhrade škody, ktorá jej trestným konaním vznikla. Pretože orgánom vo veci ochrany poškodených pred všeobecnými súdmi v trestnom konaní je prokuratúra (§ 3 ods. 1 zákona č. 163/2001 Z. z. o prokuratúre), jej sťažnosť smeruje proti tomuto orgánu.

Čo sa týka porušenia jej základného práva upraveného v čl. 21 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy, spája jeho porušenie s nedostatočným oficiálnym a účinným vyšetrením jej veci.

Podľa sťažovateľky:

„Z ustanovení § 158 Trestného poriadku vyplýva povinnosť prokurátora prijímať oznámenia o trestných činoch, ako aj nakladať s takými oznámeniami, z ktorých je zrejmé, že došlo k spáchaniu trestného činu. Poškodený nemá inú možnosť, ako postaviť páchatel'ov trestného činu pred súd a domáhať sa tak ochrany svojich práv. Náš právny poriadok nepozná tzv. súkromné obžaloby. Preto len prostredníctvom prokurátora sa môže

sťažovateľka domáhať, aby páchatel'om bolo vznesené obvinenie a aby boli postavení pred neustranný súd.

V situácii, keď postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorým boli porušené sťažovateľkine práva, dlhú dobu nevedol k postaveniu páchatel'ov trestného činu pred súd, je v právomoci ústavného súdu zisťovať, či prokuratúra postupovala spôsobom, ktorý v okolnostiach prípadu možno považovať za taký, aby poskytol sťažovateľke ochranu jej práv spočívajúcu v účinnom vyšetrení trestného činu (III. ÚS 70/01).

Napriek tomu, že v prípade sťažovateľky, osoby páchatel'ov sú zrejmé, sami sa k spáchaniu skutku vo svojich výpovediach priznali, nebolo im doposiaľ vznesené obvinenie.

Pokyny prokuratúry nesmerovali k náležitému a skutočnému objasneniu veci, nesmerovali k tomu, aby voči páchatel'om trestného činu bolo vznesené obvinenie...

Následne prokuratúra umožnila odloženie veci bez toho, že by preskúmavala s patričnou dôkladnosťou uznesenie policajného orgánu a nezákonné uznesenie zrušila. Takto postupoval prvý stupeň prokuratúry, krajská prokuratúra podnetom sťažovateľky na preskúmanie postupu prokurátora síce vyhovela, avšak napriek tomu doposiaľ nebolo vznesené obvinenie a trestné stíhanie je vedené na neznámeho páchatel'a.

Podľa nášho názoru stav v doposiaľ vedenom trestnom konaní vo veci umožňuje bezodkladne vzniesť obvinenie konkrétnym páchatel'om, tak ako to má na mysli ust. § 163 trestného poriadku.“

Sťažovateľka žiada aj o poskytnutie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 280 000 Sk, ktoré odôvodňuje vážnym zásahom do jej základných práv a tým, že v dôsledku nečinnosti orgánov prokuratúry Slovenskej republiky postupom okresnej prokuratúry a v dôsledku nekvalifikovaného postupu orgánov prokuratúry v tejto veci utrpela značné dlhotrvajúce útrapy spojené s pocitom krivdy.

Zároveň sťažovateľka požaduje náhradu trov jej právneho zastúpenia, ktorých špecifikáciu predloží na požiadanie (I. ÚS 81/02). Dôvod hodný osobitného zreteľa pri rozhodovaní o náhrade trov sťažovateľka vidí aj v tom, že je nemajetná.

Sťažovateľka ďalej navrhuje, aby ústavný súd po vykonanom dokazovaní vyniesol toto rozhodnutie:

„1. Prokuratúra Slovenskej republiky postupom Okresnej prokuratúry v Brezne v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 820/02, pôvodne pod sp. zn. 2112/01 porušila základné právo sťažovateľky, aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky

2. Prokuratúre Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnej prokuratúre v Brezne pod sp. zn. Pv 820/02, pôvodne vedenom pod sp. zn. 2112/01 Ústavný súd SR prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

3. Prokuratúra Slovenskej republiky postupom Okresnej prokuratúry v Brezne v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 820/02, pôvodne pod sp. zn. 2112/01, ktorý spočíval v nezabezpečení účinného úradného vyšetrenia trestného činu porušovania domovej slobody sťažovateľky porušila základné právo sťažovateľky na nedotknuteľnosť obydlia podľa čl. 21 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

4. Sťažovateľke ústavný súd priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 280.000.-Sk (dvestoosemdesiatisíc slovenských korún), ktoré je Prokuratúra Slovenskej republiky povinná vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Prokuratúre Slovenskej republiky ústavný súd ukladá zaplatiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia na účet advokátky JUDr. M. S. do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd každú sťažnosť predbežne prerokuje, pričom zisťuje, či nie je daný niektorý z dôvodov uvedený v § 25 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o

postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na odmietnutie sťažnosti.

Jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je jej zjavná neopodstatnenosť. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu za zjavne neopodstatnený návrh sa považuje ten, pri ktorého predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jeho prijatí na konanie (I. ÚS 66/98). Inými slovami, ak sťažovateľ namietne také porušenie základného práva alebo slobody, ktoré podľa okolností prípadu očividne nemohlo nastať, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (primerane II. ÚS 70/99)

Sťažovateľka namieta v konaní pred ústavným súdom porušenie jej základných práv upravených v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 21 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy postupom okresnej prokuratúry pri vybavovaní jej trestného oznámenia.

Základnou a nevyhnutnou podmienkou práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na prerokovanie veci garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy je existencia práva, ktorého porušenie sa namieta (v právnom poriadku Slovenskej republiky), ktorého ochrany sa fyzická osoba alebo právnická osoba domáha na súde alebo na inom orgáne verejnej moci.

Z ustanovení Trestného poriadku však nemožno vyvodiť subjektívne právo osoby, ktorá podala trestné oznámenie, na začatie trestného konania. Aj keď podľa § 2 ods. 3 Trestného poriadku je prokurátor povinný stíhať všetky trestné činy, o ktorých sa dozvedel, posúdenie otázky, či sú splnené zákonné podmienky pre začatie trestného stíhania v konkrétnej veci (na základe skutočností uvedených v trestnom oznámení alebo skutočností zistených prevereními trestného oznámenia), je plne v právomoci orgánov činných v trestnom konaní (policajných orgánov, vyšetrovateľov, prokurátorov). Osobe, ktorá podala trestné oznámenie, nevzniká právo na začatie trestného stíhania. Absencia existencie práva na začatie trestného konania vylučuje možnosť porušenia sťažovateľkou označených základných práv upravených v čl. 46 ods. 1 a v čl. 48 ods. 2 ústavy. Takéto právo nemožno

odvodiť ani z niektorého zo základných práv alebo slobôd podľa druhej hlavy ústavy (mutatis mutandis II. ÚS 42/00, II. ÚS 238/02, II. ÚS 43/03, III. ÚS 45/03, III. ÚS 198/03). Tieto závery viedli ústavný súd k rozhodnutiu o odmietnutí tejto časti sťažnosti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti. Vzhľadom na túto skutočnosť nemôže v uvedenom prípade existovať ani príčinná súvislosť medzi sťažovateľkou označeným postupom okresnej prokuratúry a ňou označeným základným právom na nedotknuteľnosť obydlia, ktorého porušenie namieta, upraveným v čl. 21 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy. Aj v tejto časti je sťažnosť sťažovateľky zjavne neopodstatnená.

Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na vyššie uvedené bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 5. novembra 2003